

Setembre social | | Actualitzat el 30/10/2024 a les 08:00

Ermen Llobet: «Hem d'alertar del risc que si no fem la transició energètica, ens la faran i continuarem comprant a l'oligopoli»

La cooperativa de segon grau Osona Energia va néixer per concentrar els recursos tècnics professionalitzats per donar suport a les comunitats energètiques | El projecte va començar l'any 2022 a Osona amb quatre cooperatives

Ermen Llobet és enginyer expert en energies renovables. | Sara Blázquez

Entrevistem el president d'Osona Energia i enginyer expert en energies renovables Ermen Llobet, que també forma part del grup impulsor de COSPES, la Cooperativa Santperenca d'Energia Sostenible.

Què és Osona Energia?

Osona Energia és una cooperativa de segon grau que aplega comunitats energètiques. El projecte va començar l'any 2022 a Osona amb quatre cooperatives, però en realitat els estatuts informalment ja els van aprovar un grup de divuit comunitats que estaven en diferents fases.

A quines necessitats respon?

Amb el Consell Comarcal vam fer un pla, el Pla NEO, Nova Energia Osona, que era un intent de planificar la transició energètica a tota la comarca per assolir uns determinats objectius de reducció d'emissions, que ens vam fixar en un 40%. Un dels motors era la creació de comunitats energètiques locals, que havien de tenir bàsicament dues funcions: promoure la transició energètica, divulgar, mobilitzar la gent, però també articular, desenvolupar i gestionar els projectes i els serveis que se'n derivessin. La cooperativa de segon grau era necessària per concentrar els recursos tècnics professionalitzats per donar suport a les comunitats, sobretot en els aspectes de desenvolupament i gestió de projectes.

Per què?

Perquè aquest moviment es basa sobretot en el voluntariat de socis i sòcies i la capacitat d'aquests equips voluntaris és molt aleatòria. En un poble petit o un poble gran pots trobar una gent amb determinats coneixements, però difícilment tindràs entre tot el grup promotor el coneixement i la disponibilitat de temps per tirar endavant. Si realment volem assolir l'objectiu d'impactar positivament en el procés de transició energètica i, per tant, en el procés de reducció d'emissions, hi ha inversions importants, serveis que han de funcionar i això només amb voluntariat no pot funcionar.

I per què comunitats energètiques locals cooperatives?

Perquè, diguem-ne, per llançar activitats purament de divulgació, de mobilització social, no necessites pràcticament ni una estructura jurídica. Amb la fórmula jurídica d'una cooperativa trobem el punt intermedi, la manera que té més sentit de cara a impulsar una iniciativa ciutadana. A més, l'esperit cooperatiu té una llarga tradició que, en el cas de les comunitats energètiques, s'aplica perfectament. La majoria de les comunitats arrenquen amb un grup motor que ja té la sensibilització elevada amb els temes del canvi climàtic i que pot venir de la cultura associativa en general. Des d'aquí, el pas a la cultura cooperativa és un pas molt petit. A partir d'aquí, hem de ser conscients que, en la mesura que aquestes comunitats volen arribar a tothom, hi ha un gruix de gent a la societat que o no coneix o no ha sintonitzat o no ha experimentat el cooperativisme. Per tant, un dels reptes és anar incorporant aquesta gent a poc a poc en els projectes i en la filosofia cooperativa.

Les comunitats energètiques locals han començat majoritàriament per l'energia solar i l'autoconsum compartit, però per exemple Sant Pere, no és només això, ja que també esteu amb la tèrmica. I altres parlen de mobilitats sostenibles i molts altres projectes. Anem cap aquí?

Anem cap aquí i des del principi hem pensat que calia anar cap aquí. De vegades s'anomena comunitat energètica que, per exemple, un ajuntament posi fotovoltaica en una coberta de propietat municipal, una part se la quedi per autoconsum i una altra la posi a disposició d'uns quants veïns pagant una taxa. Això està bé, però com a concepte de comunitat energètica és un concepte molt petitó, molt reduït. Nosaltres hem concebut des del principi aquestes comunitats locals perquè engeguin diferents tipus de projectes, amb cobertes municipals, però també privades, potser parcs fotovoltaics de mides raonables, però també projectes de mobilitat i allà on sigui possible projectes de generació tèrmica renovable, pot ser biomassa cremant amb una xarxa de calor, però poden ser xarxes de calor i fred amb geotèrmia, per exemple, i bombes de calor i després aspectes d'eficiència energètica i d'economia d'energia. I aquí també hi entra la rehabilitació d'edificis, que pensem que també té molt sentit. Per tot això, i tenint en compte la societat on estem, combinar l'actuació pública amb l'actuació privada, però col·lectiva, per tant, cooperativa o similar, és un bon binomi. La transició energètica es pot fer de moltes maneres, però cal alertar del risc que si no la fem, ens la faran amb macroplantes fotovoltaiques i macroparcs eòlics, línies de molt alta tensió i continuarem comprant energia elèctrica a l'oligopoli, sense sobirania ni com a país ni com a col·lectivitats. Hem de revertir això amb aquestes comunitats locals, amb aquest empoderament del poble, amb capacitat d'arribar a consensos més amplis.

Quins són els principals reptes que teniu a Osona Energia en un futur immediat i més a llarg termini?

En un futur immediat, els reptes que tenim és posar en marxa tot allò que volem posar en marxa amb els recursos dels quals ja podem començar a disposar i donar continuïtat a tot això elaborant els plans de viabilitat que ens permetin continuar generant recursos. Hem arrencat amb molt de treball voluntari, però evidentment això té un sostre, té un límit. Estem començant des de finals de l'any passat a arrencar aquest equip professional que ha de garantir que es poden donar aquests recursos a moltes cooperatives. Intercooperem, amb petites contribucions de cada entitat, perquè hi ha moltes solucions que són comunes. Un altre repte transversal és tot el tema de la digitalització tant de la gestió de les cooperatives com de la gestió dels projectes. Probablement, en un parell d'anys, estarem al voltant de les cent comunitats energètiques. L'objectiu final és que siguem tots plegats sostenibles, per tant, si pot ser, el 100% o el 90% dels serveis els haurien de pagar les cooperatives amb els mateixos recursos que anem generant.

Aquest article està publicat en col·laboració amb l'Ateneu Cooperatiu de la Catalunya Central, dins de la revista 'Vuit anys d'iniciatives transformadores a la Catalunya Central'